

Γιάννης Κιουρτσάκης

ΓΥΡΕΥΟΝΤΑΣ
ΣΤΗΝ ΕΞΟΡΙΑ
ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΣΟΥ

 ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

τον εαυτό μας; Ή μήπως γνωρίζουμε καλύτερα την Ευρώπη, στην οποία θέλουμε να (ή πιστεύουμε ότι) «ανήκουμε»; Γιατί, αν η «εσωτερική» και η «εξωτερική» κρίση είναι σήμερα αξεχώριστες, τότε η γνώση των άλλων είναι συστατικό στοιχείο της αυτογνωσίας μας· τουλάχιστον αν θέλουμε να καταλάβουμε από πού ερχόμαστε και πού πάμε.

Δειπνούσα τις προάλλες με έναν καλό φίλο, λογοτεχνικό κριτικό, από τους λίγους που έχουν απομείνει, και άξιο δοκιμιογράφο. Παιδί της ορεινής Ηπείρου, γεννημένο λίγο πριν από τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Μου διεκτραγωδούσε με μελανά χρώματα, που τα έκανε μελανότερα η βιωματική γνησιότητα της διήγησής του, τη βαριά ζωή του χωριού όπου μεγάλωσε, στις δεκαετίες του 1940 και του 1950: διαρκής ανασφάλεια, ασφυκτική εξάρτηση κάθε σοδειάς από τις απρόβλεπτες καιρικές συνθήκες, αφόρητο άγχος για την επιβίωση, απουσία στοιχειώδους κρατικής πρόνοιας, καταπίεση, φτώχεια, δυστυχία... «Όταν ρωτάς τους χωριανούς πότε ήταν καλύτερα, τότε ή σήμερα, σου απαντούν δίχως δισταγμό: “Σήμερα!”» Δίπλα του η γυναίκα του ευχόταν χαμηλόφωνα: «Ποτέ να μην ξαναγνωρίσει ο τόπος τέτοιες μαύρες μέρες!»

Θα μου ήταν εύκολο να αντιπαραθέσω σ' αυτόν τον λόγο μαρτυρίες άλλων φίλων από παρόμοια άγονα χωριά, οι οποίοι, χωρίς διόλου να αρνούνται την εντυπωσιακή βελτίωση της ζωής που απολαμβάνει σήμερα το χωριό τους, πονούν για την ερείπωση του τόπου και για τον μαρασμό του τόσο ακμαίου άλλοτε κοινοτικού ήθους... Όμως, αντί να επικαλεστώ τον λόγο των άλλων, βρίσκω πιο δίκαιο να αναρωτηθώ πόσο αξίζει η